

»När man väl är med om en upptäckt som kan hjälpa sjuka människor är det passionerande. Då är det världens finaste yrke ...«

över omsorgen av patienterna. En person som lider av en svår sjukdom som aids ska få vård, oavsett ursprung och resurser. Inför patienter ska det inte förekomma någon diskriminering. Än så länge har vi ett sjukförsäkringssystem som omfattar alla. Men frågan är hur länge det kommer att vara.

Françoise Barré-Sinoussi är ju en av förvånansvärt få kvinnor som har fått Nobelpriset och den allra första fransyskan som får ta emot medicinpriset.

– Länge har många kvinnor arbetat både i laboratorierna och på sjukhusen, men chefsposterna har upptagits av män, precis så som det har varit inom de flesta områden.

– Visst fick jag också slåss för att göra mig hörd i början av 1980-talet. Men mycket har förbättrats på den punkten sedan dess. Allt fler kvinnor upptar betydelsefulla platser. I dag ser jag att många av mina manliga kollegor är spontant glada över att jag har fått Nobelpriset.

Årets medicinpris uppfattas allmänt i Frankrike som en vetenskaplig punkt för den långvariga striden mellan Pasteurinstitutet och Robert Gallo. Françoise Barré-Sinoussi hävdar att konflikten, som handlade om vem som egentligen var först med att identifiera viruset, sedan länge är »historia«. På det officiella planet tog den slut redan 1994, då amerikanska myndigheter öppet gav Pasteurinstitutet erkännande för upptäckten. Sedan lång tid tillbaka existerar dessutom en överenskommelse mellan forskningsinstitutionerna i de båda länderna om att dela

på royaltyinkomsterna från HIV-testen.

Beslutet att ge Luc Montagnier och Françoise Barré-Sinoussi har förstås hyllats i Frankrike, inte minst av en rad organisationer som arbetar med HIV och aidsfrågor. Men det har också lett till en inhemsk polemik. Kritiker har ifrågasatt varför Willy Rösenbaum, Françoise Brun-Vezinet och Jean-Claude Chermann, som också arbetade med att isolera viruset, inte uppmärksammas.

Françoise Barré-Sinoussi är inte särskilt pigg på att tala om saken. Hon anser att årets medicinpris ska ses som ett erkännande av hela den franska forskningen.

Hon säger också att utmärkelsen är välkommen för Pasteurinstitutet. Institutionen, som i år firar 120-årsjubileum, drivs bara till 27 procent av offentliga medel. Resten består bland annat av inkomster från donationer och patent. Inte sedan 1965 har en Pasteurforskare utmärkts av Nobelkommittén.

Françoise Barré-Sinoussi tycks oförtröttligt entusiastisk när hon talar om sitt ämnesområde, trots att hon har fått svara på ungefär samma frågor från ett otal personer under den senaste tiden.

Förklaringen ger hon delvis innan hon visar vägen ut ur de något nedslitna korridorerna på Pasteurinstitutet. Hon hoppas också att Nobelpriset kommer att locka fler unga forskare att intressera sig för området immunologi och virologi.

– Jag uppmuntrar verkligen yngre personer som dras till forskningen att inte tveka. Det är inte lätt. Lönerna är inte höga. Man måste vara oerhört uthållig eftersom de negativa resultaten är fler än de positiva. Men när man väl är med om en upptäckt som kan hjälpa sjuka människor är det passionerande. Då är det världens finaste yrke.

Anna Trenning-Himmelsbach,
frilansjournalist

Kvinnor får piller – män får vård

Socialstyrelsen får i uppgift att införa öppna jämförelser även för missbruks- och beroendevården. Inom äldreomsorgen visar färskta öppna jämförelser att äldre kvinnor får fler läkemedel men mindre oplanerad slutenvård än män.

Regeringen ger Socialstyrelsen i uppdrag att samla data om kvalitet och tillgänglighet inom missbruks- och beroendevården, och att redovisa dessa i öppna jämförelser. Jämförelserna ska baseras på data som samlas in genom en enkätundersökning riktad till kommuner och landsting samt från andra källor som Socialstyrelsen »finner lämpliga«. Regeringen önskar att jämförelserna bland annat belyser delaktighet, hur kvinnors och mäns behov beaktas liksom insatser för barn till missbrukare. För att syftet ska uppnås bör jämförel-

serna göras på kommun- och landstingsnivå eller, »i de fall det är möjligt och lämpligt«, på enhetsnivå.

En jämförelse ska finnas tillgänglig i en nationell databas senast den 16 juni 2009, medan en rapport med analyser av jämförelsernas innehåll ska presenteras senast den 30 oktober 2009.

»Öppna jämförelser – vård och omsorg om äldre 2008« presenterades i måndags. Den visar att äldre kvinnor får fler läkemedel och har fler fallskador än män, samtidigt som män har större chans att oplanerat få en vårdplats i slutenvården.

Rapporten visar också att 13 procent av patienterna är ensamma i dödsögonblicket. Några få och framför allt små kommuner lyckas dock nå noll procent, bland andra Smedjebacken, Gällivare och Bollnäs, men också Göteborg. **MN**